

Onderwerp

Kwaliteitszorgstelsel 2025-2031 – Reactie NVAO op het advies van de VLUHR

Datum

22 september 2025

Versie

2.0

1. Inleiding

Het Algemeen Bestuur van de NVAO stelde de volgende kaders van het Vlaams kwaliteitszorgstelsel 2025-2031 vast tijdens haar vergadering van 21 mei 2025 (25AB02):

- Beoordelingskader instellingsreview
- Beoordelingskader toets nieuwe opleiding op maat van de eigen regie
- Beoordelingskader opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie
- Beoordelingskader toets nieuwe opleiding
- Beoordelingskader opleidingsaccreditatie
- Beoordelingskader uitgebreide toets nieuwe opleiding
- Operationeel kader inrichting onderzoeksmaster
- Operationeel kader wijziging studieomvang

Na het vaststellen door het Algemeen Bestuur, bezorgde de NVAO de kaders aan minister Zuhail Demir zodat goedkeuring van de kaders door de Vlaamse Regering zou kunnen plaatsvinden. Conform de Codex Hoger Onderwijs moest de minister voor de beoordelingskaders instellingsreview (art. II.170/6, derde paragraaf), opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie (art. II.170/12, derde paragraaf), en opleidingsaccreditatie (art. II.170/17, §2) een advies van de VLUHR als koepelorganisatie en de studentenkoepelverenigingen vragen.

Hoewel deze kaders konden rekenen op instemming van het Klankbordoverleg, waarin de VLIR, de VLHORA, VVS, het Kabinet Onderwijs, het Departement Onderwijs en Vorming, en VLUHR-KZ (waarnemend) vertegenwoordigd zijn, ontving de NVAO het verzoek om het advies dat de VLUHR aan de minister bezorgde in overweging te nemen en waar nodig de kaders aan te passen. De NVAO ontving dit verzoek op 9 september 2025. Voorliggende notitie bevat een reactie van de NVAO op elk adviespunt en elke aanbeveling afzonderlijk.

2. Advies VLUHR

2.1 Eerste adviespunt VLUHR

“Wij achten het wenselijk dat de actualisatie van de beoordelingskaders de consistentie in aanpak, rapportering en opvolging bevordert, in lijn met de aanbevelingen uit de recente evaluatie van het kwaliteitszorgstelsel. Coherentie tussen de verschillende beoordelingskaders, en in het bijzonder in de overlappende delen, draagt hiertoe bij, net zoals transparantie inzake de timing van de verschillende beoordelingsprocedures.”

Reactie: Waar mogelijk zijn de teksten homogeen (gemaakt) – zie daarvoor eveneens de reacties bij de aanbevelingen. Veel aspecten zullen evenwel aangepakt worden in de operationalisering van het kwaliteitszorgstelsel 2025-2031, waarvan de verschillende stappen/elementen besproken zullen worden tijdens het Klankbordoverleg en tijdens SAMENaries, zodat alle stakeholders hierbij actief betrokken kunnen worden.

2.2 Tweede adviespunt VLUHR

“Heldere en eenduidige beoordelingskaders verhogen de voorspelbaarheid van de besluitvorming en stellen commissies in staat om, ongeacht de specifieke kenmerken van hun onderzoek, op basis van vergelijkbare bevindingen tot een vergelijkbaar oordeel te komen. Daarom is het eveneens van belang dat de kaders expliciet omschrijven hoe wordt omgegaan met situaties waarin wordt afgeweken van het oordeel van de commissie.”

Reactie: We benadrukken hier graag het contextueel holistische karakter van de adviezen en besluiten. De NVAO kan enkel gemotiveerd afwijken van het advies in het beoordelingsrapport. Dit is steeds motivering op basis van de beoordelingsgrond en het onderzoek dat werd gevoerd door de commissie. De motivering van de NVAO wordt uitvoerig opgenomen in het ontwerpbesluit. Zie eveneens de tweede reactie bij 3.1.

2.3 Derde adviespunt VLUHR

“Verder achten wij een vaste structuur in de rapportering wenselijk: dit verhoogt de leesbaarheid voor instellingen en externe betrokkenen, en bevordert tegelijk de efficiëntie in de opvolging van aanbevelingen en beslissingen.”

Reactie: Dit gebeurt in de operationalisering. Deze wordt besproken in het Klankbordoverleg en in een SAMENarie.

2.4 Vierde adviespunt VLUHR

“Tot slot wensen wij ook te verwijzen naar het voorstel van de werkgroep “Toekomst systeembrede analyse” om de systeembrede analyse uit het kwaliteitszorgstelsel te schrappen via Onderwijsdecreet XXXVI. In het verlengde daarvan lijkt het ons aangewezen om ook de verwijzingen naar deze analyse uit de overige beoordelingskaders te verwijderen.”

Reactie: Aangepast in alle kaders.

3. Aanbevelingen

3.1 Beoordelingskader instellingsreview

- Pag. 12: 3.1. Beoordelingsgrond
Studentenvertegenwoordigers aanpassen naar studenten(vertegenwoordigers)

Reactie: Dat is mogelijk in de beoordelingsgrond, verder in de tekst wordt dit gespecificeerd naar 'studenten geselecteerd door de studentenraad' als relevante gesprekspartners tijdens de beoordelingsprocedure.

Conclusie: Aangepast in het beoordelingskader instellingsreview.

- Pag. 14: 3.2.2 Beslisregel voor het besluit instellingsreview

Vanuit de basisfilosofie van het kwaliteitszorgstelsel volgt dat de beoordeling ervan uitgaat dat de instelling voldoet aan de beoordelingsgrond. Het tegendeel moet omstandig onderbouwd worden.

Dit betreft de onderbouwing van de oordelen. Wat is omstandig onderbouwen?

Meer handvaten biedt misschien het toevoegen van een zin als deze: NVAO waakt erover dat commissies van verschillende instellingsreviews op basis van vergelijkbare bevindingen tot eenzelfde oordeel komen, ongeacht de eigenheid van elk gevoerd onderzoek.

Reactie: Het toezien op de onderbouwing gebeurt in de begeleiding door de procescoördinator en door het bestuur van de NVAO tijdens de besluitvorming. De onderbouwing moet ook een duidelijke neerslag krijgen in de rapporten. Het waken over de gelijkberechtiging lijkt de veronderstelling te bevatten dat niet alle instellingen gelijk gewogen worden. Dat gelijk wegen veronderstelt dan weer standaarden en criteria waartegen deze weging wordt gemaakt. Het stelsel gaat uit van de context van de instellingen. De vergelijkbare bevindingen worden afgewogen in een holistisch oordeel. Het moet dan ook mogelijk zijn om 'vergelijkbare bevindingen' anders te wegen in een holistisch oordeel omdat het geheel van bevindingen steeds verschillend zal zijn. Het belangrijkste element bestaat in de omstandigheid van de onderbouwing en een duidelijke neerslag hiervan in de rapportering aan de hand van een onderzoeksverslag.

De rapportering krijgt een nieuwe invulling, in afstemming met de stakeholders. Hierbij zal er de nodige aandacht worden gegeven aan het degelijk onderbouwen en de navolgbaarheid van de oordelen. Door het reisverslag ziet de lezer niet altijd de bomen door het bos. Dit komt door de gevallen waar het verhalende dominant aanwezig is, hoewel het steeds de bedoeling was om te komen tot een onderzoeksverslag, zonder daarbij te verglijden naar een situatie waarbij het bos niet meer door de bomen wordt gezien.

Indien aanpassen, dan veeleer als volgt: "Het tegendeel moet omstandig gemotiveerd worden, met een heldere onderbouwing op basis van duidelijke bevindingen en argumenten." Dit staat evenwel al in de paragraaf erboven: "Het besluit vloeit voort uit een holistisch en beargumenteerd oordeel op basis van de bevindingen." Omstandig onderbouwen van het tegendeel betekent dat dit een expliciete plaats moet krijgen in het holistisch en beargumenteerd oordeel.

Conclusie: Het voorstel niet volgen. De bestaande tekst volstaat.

- Pag. 14: 3.2.2 Beslisregel voor het besluit instellingsreview

Bij het negatieve besluit wordt als beslisregel enkel verwezen naar de borging van de kwaliteit van elke opleiding. Bij het positief besluit zijn de beslisregels veel vollediger. Eigenlijk zou bij het negatief besluit ook naar de volledige beslisregels verwezen moeten worden (m.b.t. kwaliteitscultuur, onderwijsbeleid en uitvoering).

Reactie: De VLUHR vraagt hier naar een strengere beslisregel voor een negatief besluit instellingsreview, of naar een afzwakking die het stelsel ondergraaft omdat in dit geval het niet borgen van de kwaliteit van de geaccrediteerde opleidingen wordt gewogen met andere elementen van de beoordelingsgrond. Dat laatste is expliciet niet de bedoeling omdat in de beslisregel al wordt verduidelijkt: "Indien wordt vastgesteld dat de instelling niet in staat is om op internationaal aanvaarde wijze de kwaliteit van haar geaccrediteerde

opleidingen te borgen, volgt altijd een negatief besluit.” De eerste zin van het ‘overzicht kwaliteitszorgstelsel 2025-2031’ luidt dan ook: “Het kwaliteitszorgstelsel – Vlaanderen 2025-2031 focust op de kwaliteit van individuele opleidingen en de verantwoording ervoor.”.

In het andere geval wordt deze reden voor een negatief besluit aangevuld, - en dus versterkt - met andere redenen. Dit is nu pas mogelijk na besluit instellingsreview na beperkte geldigheidsduur.

Conclusie: Niet aanpassen.

- Pag. 22: 4.11. Beoordeling en beoordelingsgrond

“de structuur van het rapport wordt bepaald door het onderzoek dat de commissie zal voeren. Het rapport bestaat bijgevolg uit een verslag van het onderzoek met feitelijk onderbouwde bevindingen, overwegingen en inzichten van de commissie.”

Op het klankbordoverleg werd meermaals aangegeven dat er nood is aan een vernieuwde werkwijze, dit kwam ook uit de Evaluatie van het KZ-stelsel. De rapporten lezen nu te veel als een reisverslag, ze zijn voornamelijk een weergave van de gesprekken waardoor de schriftelijke documentatie vaak onderbelicht blijft. Het is onvoldoende duidelijk wat een vaststelling is en wat een oordeel is van de commissie. Het huidige format verplicht de lezer om het rapport in zijn geheel te lezen om tot het besluit te komen, met als gevaar dat delen van het rapport een eigen leven gaan leiden terwijl dit eigenlijk nog maar de opbouw is tot een besluit.

De huidige formulering lijkt nu onvoldoende tegemoet te komen aan deze bezorgdheid.

Reactie: De formulering is al een tegemoetkoming aan deze bezorgdheid met een beklemtoning van het onderzoek en een onderzoeksverslag in plaats van een reisverslag, met feitelijke bevindingen, overwegingen en inzichten van de commissie. De NVAO gaf eerder aan dat de specifieke vormgeving wordt uitgewerkt tijdens de operationalisering van het stelsel waarbij de stakeholders zullen betrokken worden. De specifieke onderzoeksthema's zullen een plaats krijgen in het verslag, zo ook de bevindingen en de overwegingen van de commissie. Het reisverslag wordt verlaten. Toch blijft een holistische opzet en lezing van het rapport nodig, anders vergelijken we opnieuw in een stelsel met standaarden en criteria die afzonderlijk te wegen zijn.

Conclusie: Niet aanpassen.

- Pag. 22: 4.11. Beoordeling en beoordelingsgrond

We vragen om de vaste termijn waarbinnen het beoordelingsrapport aan de instelling wordt bezorgd, te specificeren (naast de termijn van 4 weken voor de eerste versie naar de commissie die er wel in staat) of dat er ergens in de loop van het proces samen een afspraak over termijn wordt gemaakt. Dat maakt het makkelijker voor de instellingen om zich te organiseren op de 15 kalenderdagen die ze hebben voor de feitelijke onjuistheden. Bovendien zou het goed zijn hier te vermelden dat er rekening wordt gehouden met feestdagen en vakanties.

Reactie: Zie algemene reactie betreffende timing hieronder.

- Pag. 24: 4.12 Besluitvorming NVAO

“De NVAO neemt binnen een beslissingstermijn van 12 maanden na ontvangst van de aanvraag een besluit instellingsreview volgens de beoordelingsschaal en beslisregels in dit kader.”

Dit wordt beter op dezelfde manier geformuleerd als de andere termijnen, bijv. binnen de 3 (of 4) weken na ontvangst van het rapport neemt NVAO een beslissing.

Reactie: Dit is de termijn voor een definitief besluit en neemt dus ook de termijn van een mogelijke bezwaarprocedure mee. De termijn voor het bezwaar wordt hoe dan ook meegenomen in de planning. Zie algemene reactie betreffende timing hieronder.

- Een ander element waarvoor het kader niets voorziet, is wanneer NVAO van mening is dat de commissie haar werk onvoldoende heeft gedaan.

Reactie:

Twee elementen:

“Bij de opmaak van het ontwerpbesluit, kan de NVAO de instelling en/of de commissie om aanvullende informatie, toelichtingen en verduidelijkingen vragen.”

“De NVAO kan in haar ontwerpbesluit gemotiveerd afwijken van het advies in het beoordelingsrapport. Dit alles gebeurt in overeenstemming met de bepalingen zoals opgenomen in het ‘Reglement inzake Bestuursbeginselen van toepassing bij de besluitvorming door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie’.”

Conclusie: Geen aanvulling nodig.

- Pag. 24: 4.13 Intern bezwaar en extern beroep

Er wordt geen termijn voor bezwaren vermeld, dit staat in het Reglement Bestuursbeginselen van NVAO. Er moet voldoende tijd zijn voor bezwaren, zeker gelet op het feit dat de beroepscommissie de nodige tijd moet kunnen nemen. Ofwel moet dit bij de start van het proces opgenomen worden, alsook bij 4.12. wanneer er een ontwerpbesluit van NVAO is, dat dit bv. ten laatste drie maanden voor afloop van de termijn is.

Reactie: Zie algemene reactie betreffende timing hieronder.

- Pag. 27: 5.12 Beoordeling en beoordelingsrapport.

Bij voorkeur wordt ook nog verwezen naar het feit dat het beoordelingsrapport wordt vastgesteld conform hoofdstuk 4.11 of de wijze waarop dit tot stand komt.

Reactie: Aangepast. Formulering: “Het beoordelingsrapport wordt vastgesteld en aan de instelling bezorgd conform de bepalingen in hoofdstuk 4.11.”

- Pag. 27 & 28: 5.13 en 5.14

Hier geldt dezelfde timing als voor de gewone instellingsreview. Het lijkt bij de beperkte review, waar een negatief besluit mogelijk is, noodzakelijk om sneller een beslissing te nemen (voor het einde van de termijn) zodat er zeker voldoende tijd is voor beroepen of er wordt voorzien dat een lopend beroep de termijn opschort.

Reactie: Zie algemene reactie betreffende timing hieronder.

Algemene reactie op de verschillende punten die de timing willen expliciteren in de tekst:

De instellingen blijken behoefte te hebben aan een duidelijke timing van de stappen. Die timing wordt opgesteld en zit in principe vervat in het bespreken van de timing bij de (facultatieve) vooroverleggen. Het heeft dan ook geen zin om het vooroverleg facultatief in het beoordelingskader te schrijven. Het is een belangrijk moment van afstemming. Indien alle termijnen voor de instellingsreview strak in het beoordelingskader worden geschreven, dan wordt de ruimte voor het inplannen van de locatiebezoeken heel beperkt. Als de instellingen dat willen, dan is die beperkte ruimte een niet te vermijden gevolg.

Conclusie: Geen verdere specificatie van de termijnen. Het vooroverleg wordt evenwel als vast en niet langer als facultatief element in de beoordelingsprocedures opgenomen.

3.2 Beoordelingskader opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie

- Pag. 5: er staan nog foutieve links in de inhoudstafel

Reactie: Aangepast.

- Pag. 11: 2.1 Invulling betrokkenheid externe, onafhankelijke deskundigen

“Bij de beoordelingen die instellingen in het kader van de eigen regie zelf organiseren betrekken zij ook externe, onafhankelijke deskundigen. Tijdens de instellingsreview beoordeelt de reviewcommissie de invulling en operationalisering van deze betrokkenheid.” Deze zin gaat over de instellingsreview en kan hier worden verwijderd.

Reactie: Niet mee eens. Dit is een generiek stuk, dat waar nodig, wordt aangepast aan de specifieke procedure van het beoordelingskader. Dit is een procedure op maat van de eigen regie, het is voor de commissieleden en externe lezers relevant om te weten dat de opleidingen deze externe, onafhankelijke deskundigheden zullen betrekken bij de eigen regie van de instelling als de tijd er rijp voor is, ook al zal dit onderwerp van beoordeling worden tijdens de instellingsreview, en niet in deze procedure.

Conclusie: Niet aanpassen.

- Pag. 17: 4.6 Samenstelling van de commissie

“en eventueel een externe secretaris”.

Het is nu onduidelijk op basis waarvan wordt beslist of er een externe secretaris wordt aangesteld en wie het rapport schrijft indien er geen externe secretaris is.

Reactie: In het beoordelingskader instellingsreview staat “...bijgestaan door een secretaris en een procescoördinator van de NVAO.”, omdat bij de instellingsreview wordt uitgegaan van twee afzonderlijke personen, de secretaris kan intern of extern zijn. Bij de andere procedures kan de procescoördinator ook optreden als secretaris, maar wordt doorgaans een externe secretaris bij het proces betrokken. Dit hoeft evenwel niet zo te blijven en is afhankelijk van meerdere factoren, i.e. de aard van de rapporten, de aard van de procedure, financiering, etc. Tijdens de operationalisering van het stelsel wordt er hoe dan ook voor gezorgd dat het steeds een getrainde secretaris betreft.

Conclusie: Niet aanpassen.

- Pag. 19: 4.8 Beoordeling en beoordelingsrapport

Zie opmerking beoordelingskader instellingsreview – rapport (Pag. 22: 4.11. Beoordeling en beoordelingsgrond) Zie opmerking beoordelingskader instellingsreview - termijn (Pag. 22: 4.11. Beoordeling en beoordelingsgrond)

Zie reacties hierboven bij het beoordelingskader instellingsreview. Rapport wordt grondig herzien. Termijnen worden in het vooroverleg en eventueel aanvullend tijdens of na het locatiebezoek besproken.

- Pag. 20: 4.9 accreditatiebesluit

‘kan gemotiveerd afwijken’.

Zoals in het beoordelingskader Instellingsreview toevoegen: Dit alles gebeurt in overeenstemming met de bepalingen zoals opgenomen in het ‘Reglement inzake Bestuursbeginselen van toepassing bij de besluitvorming door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie’.

Reactie: Aangepast in alle beoordelingskaders.

- Pag. 22: 5.9 Beoordeling en beoordelingsrapport

Zie opmerking beoordelingskader instellingsreview – rapport (Pag. 22: 4.11. Beoordeling en beoordelingsgrond)

Zie reactie hierboven bij het beoordelingskader instellingsreview. Gelijkaardige aanpassing doorgevoerd.

3.3 Beoordelingskader toets nieuwe opleiding op maat van de eigen regie

- Pag. 10: 2.1 Invulling betrokkenheid externe, onafhankelijke deskundigen
“Bij de beoordelingen die instellingen in het kader van de eigen regie zelf organiseren betrekken zij ook externe, onafhankelijke deskundigen. Tijdens de instellingsreview beoordeelt de reviewcommissie de invulling en operationalisering van deze betrokkenheid.” Deze zin gaat over de instellingsreview en kan hier worden verwijderd.

Zie reactie hierboven bij het beoordelingskader opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie.

- Pag. 14: 4.2 Informatiedossier
Informatie die (publiek) beschikbaar is op de website, kan worden verstrekt in een weblink. Het is aangewezen deze zin te hernemen in alle beoordelingskaders wat betreft de paragraaf rond Kritische Reflectie.

Reactie: Dit dient enkel toegevoegd te worden in het kader voor de uitgebreide toets nieuwe opleiding. Daarnaast is de terminologie Kritische Reflectie enkel van toepassing op de instellingsreview. In de TNO-kaders betreft het een informatiedossier (plantoetsing), in de accreditatiekaders betreft het een zelfevaluatie-rapport (zelfreflectie op wat de opleiding realiseert). In het beoordelingskader instellingsreview wordt de (publiek) beschikbare informatie, gelet op de complexiteit van de inhoud, als volgt gefaciliteerd: “Een invulling als leeswijzer bij publiek beschikbare informatie, aangevuld met een korte reflectie op de implementatie van het onderwijsbeleid met opsomming van leerpunten kan volstaan.”

Daarnaast staat “Informatie die (publiek) beschikbaar is op de website, kan worden verstrekt via een weblink.” als dusdanig vermeld bij het onderdeel ‘documentatie’.

Conclusie: Aangepast waar nodig.

- Pag. 15: 4.6 Samenstelling van de commissie
Zie opmerking beoordelingskader opleidingsaccreditatie in eigen regie – externe secretaris (Pag. 17: 4.6 Samenstelling van de commissie)

Zie reactie hierboven bij het beoordelingskader opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie.

- Pag. 17: 4.8 Beoordeling en beoordelingsrapport
“Het eindoordeel op de tweepuntsschaal “voldoende” of “onvoldoende” wordt onderbouwd via de positieve en kritische elementen uit het door haar gevoerde onderzoek naar de potentiële kwaliteit van de nieuwe opleiding.”
Het oordeel is een positief of negatief toetsingsbesluit, het is aangewezen dezelfde terminologie consistent te houden.

Reactie: Onderscheid met accreditatie: bij accreditatie geven de beoordelingscommissies een advies tot het nemen van een accreditatiebesluit, de NVAO neemt dit besluit. Bij een TNO adviseren ze of de potentiële kwaliteit voldoende of onvoldoende is, en dus zal voldoen aan de beoordelingsgrond, op basis waarvan de NVAO een toetsingsbesluit neemt

...

Artikel II.153/6. (01/09/2019 - ...)

§ 1. De accreditatieorganisatie komt op basis van het beoordelingsrapport van de commissie, vermeld in artikel II.153/3, tot een toetsingsbesluit. Een toetsingsbesluit is positief als de accreditatieorganisatie in redelijkheid uit het beoordelingsrapport besluit dat de kwaliteit van de nieuwe opleiding zal voldoen aan de kwaliteitskenmerken, vermeld in artikel II.170/1.

op basis waarvan, in het geval van een positief toetsingsbesluit, de Vlaamse Regering een erkenningsbesluit neemt.

Conclusie: Niet aanpassen.

- Zie opmerking beoordelingskader instellingsreview - termijn (Pag. 22: 4.11. Beoordeling en beoordelingsgrond)

Zie reactie hierboven bij het beoordelingskader instellingsreview.

- Pag. 18: 4.9 Toetsingsbesluit NVAO

Zie opmerking beoordelingskader opleidingsaccreditatie in eigen regie - gemotiveerd afwijken (Pag. 20: 4.9 accreditatiebesluit)

Reactie: Aangepast zoals aangegeven in de reactie hierboven bij het beoordelingskader opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie.

“Het instellingsbestuur beschikt na intrekking van de initiële aanvraag over een vervalttermijn van 60 kalenderdagen om de aanvraag toets nieuwe opleiding opnieuw in te dienen bij de accreditatieorganisatie op basis van hetzelfde positief oordeel over de macrodoelmatigheid. De vervalttermijn gaat in op de dag na de intrekking van de initiële aanvraag toets nieuwe opleiding.”

In lijn met de duiding die er nu is rond een beperkte accreditatie bij de Opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie wordt dit ook bij voorkeur verder verduidelijkt.

Reactie: Niet mee eens. Een toets nieuwe opleiding (op maat van de eigen regie) is een plantoetsing, de plantoetsing is steeds een integrale toetsing. De beoordelingscommissie zal ook nagaan in welke mate het beantwoorden van de gestelde voorwaarden passend is binnen het gehele plan van de opleiding om te realiseren wat ze beoogt te realiseren.

Conclusie: Niet aanpassen.